

ken aard ook, ligt tenslotte tusschen deze beide polen: God en de wereld.

Aan Abraham nu wordt door den Heiligen Geest in ons tekstwoord getuigenis gegeven, dat hij een vriend van God is geweest.

Hiermede wordt hem een eertitel toegekend van grootere waardij dan alle eertitels, waarmede de koningen der aarde van hun gunst doen blijken.

Abraham een vriend van God.

Hij, een nietig zondig sterveling door vriendschapshanden aan God, den Schepper des hemels en der aarde verbonden, zoodat Deze met hem omgaat als een man met zijn vriend.

Zulk een vriendschap is alleszins begeerlijk en profijtelijk.

Wie God tot Vriend heeft, mag zich verheugen in een vriendschap die alle heil verzekert voor lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid.

Immers is God de almachtige Schepper des hemels en der aarde, terwijl alles, wat Hij bezit ten dienste staat van Zijne vrienden.

Te deelen in de vriendschap Gods is tevens te bezitten een bestendig goed, dat niemand ontnemen kan, omdat God zelf onveranderlijk is in Zijn liefde tegenover Zijne vrienden.

...

Niet altijd, niet uit zichzelf, was Abraham een vriend van God.

Hij was van zichzelf een zondaar, dus van nature een vijand van God, die leefde in vervreemding van Hem!

Die vriendschap is door Abraham niet gezocht en aangeknoopt.

Zij is een bewijs van Gods zoekende liefde tot hem, en gewerkt door almachtige genade aan hem geopenbaard, en verzegeld in 't Verbond.

Van nature zoekt de mensch nóg niet de vriendschap Gods, maar die der wereld waarvan hij heil verwacht, — om evenwel bittere teleurstelling te vinden.

Alleen door hartveranderende genade van den Heiligen Geest leert de zondaar het verderfelijke inzien van de vriendschap der wereld en worden oog en hart gericht naar God als de bron van wezenlijk heil, bij Wien hij dan ook een toevlucht zoekt in leven en in sterven. Hij leert de wereld niet al wat zij geeft schade achten, waarom hij haar vijandschap gaarne trotseert, om de vriendschap Gods te blijven genieten.

Bij Abraham is dat duidelijk gebleken uit zijn geloofsdaden, waarin hij openbaarde, dat hij in God zijn heil, zijn hoogst geluk beschouwde. Gods wil te doen werd ook zijn hoogste vreugd, zijn grootste goed.

...

De vriendschap Gods, waarin Abraham deelde en genoot, is ook voor ieder onzer onmisbaar tot troost in leven en sterven.

Zij wordt aangeboden in het Woord van God niet alleen, maar ook wordt haar bezit verzekerd aan allen, die ze zoeken in den weg door God verordineerd, Gods genade omhelzen in geloof.

Is haar bezit reeds uw voorrecht?

Gewichtige vraag, welker beantwoording geen uitstel lijdt.

Wie niet een vriend van God is geworden, wordt een vijand Gods gesteld.

Een vijand Gods, iets ontzettenders is er niet. Het wil zeggen onder Zijn toorn te liggen voor tijd en eeuwigheid.

Zoo nu is aller toestand van nature, door den val in zonde.

Een vriend van God te zijn!

Dit is het oogmerk, waarmede God Zijn evangelie ons laat prediken. 't Evangelie, dat heenwijst naar Jezus Christus, Die Zichzelf gegeven heeft in den dood, opdat wij, vijanden Gods zijnde, met Hem verzoend zouden worden door den dood Zijns Zoons, en Zijne vrienden zouden worden, die in Zijn wegen wandelen.

Zoeken wij Hem, die gezegd heeft: „wie Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van den Vader”.

Door het geloof vereenigd met Hem worden ook wij „vrienden Gods” genaamd, en erfgenamen van een onvergankelijk goed.

A.

D.

Mejuffrouw H. S. S. Kuyper. †

Ontstellend snel heeft Mejuffr. H. S. S. Kuyper dit leven verlaten. In het buitenland gaf deze met hart en ziel voor Nederland werkende zuiver Nederlandsche vrouw haar geest in Vaders handen. Ook dát is een bijzonderheid, welke min of meer typerend heeten kan voor dit veelzijdig leven, dat naar vele zijden en naar vele oorden open wilde staan, en — dit vermocht.

Het staat aan ons niet, hier, in déze rubriek, iets te zeggen, dat haar nagedachtenis zou willen eeren uit een oogpunt van kunst en letteren. Daarvoor is deze rubriek de aangewezen niet, mijn pen de geschikte niet.

Maar wel mogen wij hier een woord van warme erkentelijkheid uitspreken voor wat Mejuffrouw Kuyper heeft verricht voor ons kerkelijk leven in de organisatie en de leiding van den Bond van Meisjesverenigingen op Gereformeerden grondslag. O neen, voor dat werk was niet de heldenmoed noodig, dien Ds E. J. Vonckenberg gehad heeft, hij, aan wien ons volk zoo onnoemelijk veel te danken heeft in de prachtige organisatie van onze Jongelingsverenigingen op Gereformeerden grondslag. Toen Mejuffrouw Kuyper zich gaf aan de meisjes, toen kon zij profiteren van het pionierswerk, dat Ds Vonckenberg gedaan had. Veel van zijn werkplan, veel van zijn werkmethode, veel van zijn propaganda en organisatie-techniek kon Mejuffrouw Kuyper zoo maar overnemen, en overnemen. Bovendien, Ds Vonckenberg begon alleen, en heeft met taai kracht en met bijzonder inzicht in de mogelijkheden van zijn tijd en zijn toekomst den last alleen gedragen, toen 't werk beginnen moest, maar Mejuffrouw Kuyper had een haag van menschen om zich heen.

Maar dit alles doet niets af van de bijzondere verdiensten, die zij voor ons volk, met name voor ons kerkelijk leven, gehad heeft. Integendeel, — het eert haar. De groote naam, dien zij 't voorrecht had te dragen, heeft nimmer haar gelokt op een geïsoleerde plaats. Ze heeft haar zeer persoonlijke aanleg, haar zeer aparten levensgang, haar vooral in de eerste, toen nog veelszins onze cultuur-armoede blootleggende, periode, zeer opvallend „Kultur-verstandnis” nimmer gebruikt tot vereenzaming, doch is met beide handen naar de anderen zich blijven wenden, zoekend naar contact in 't werk. En zoo heeft zij haar Bond gezond gemaakt en sterk. Het eigene, dat aan de eruditie van de vrouwelijke jeugd dient zichtbaar te blijven, dat heeft ze nooit verwaarloosd; m.i. droeg niet slechts het Bondsorgaan, doch ook de werkmethode van den Bond inderdaad dat speciale stempel, dat den Bond als meisjesbond diende te ijken. Maar daarnaast heeft deze Bond een werkprogramma aanvaard, dat aanstaande vrouwen en moeders van gereformeerde geboorte kon bekomen voor haar levensroeping, en voor de gezondheid van de kerken, en daardoor van ons volksleven, bijzonder veel verwachten doet.

Dat deze Bond zoo frisch is, en zoo krachtig nu, anno 1933, zegt toch wel heel wat. Er is zeer veel veranderd in ons leven, sedert dien eersten tijd, toen Mejuffrouw Kuyper ons verlegde, arme volkspubliek stom-verbaasd ontmoette bij haar spreekbeurten over een reis naar een of ander middelpunt van Europeesche, of ook Amerikaansche cultuur. Wij zijn in een paar jaar heel wat anders, „breeder”, geworden, de afstand tusschen 't plekje, waar onze wieg eens stond en andere deelen van de wereld, is voor ons allen langzamerhand veel kleiner geworden.

Maar temidden van een snel opwassend Calvinistenvolk, dat al dichter bij zijn eigen leiders is komen te staan, en veel interne afstanden heeft overwonnen, is Mejuffrouw H. S. S. Kuyper op de plaats der eer gebleven, gaarne gehuldigd door velen, heusch niet alleen door gulle gereformeerde meisjes. Wat zij oorspronkelijk door geboorte had, dat heeft zij eerst behouden, later versterkt, door eigen scheppend, blijvend werk, door eigen hand te leggen aan het groote levenswerk van „mijn Vader”.

„Mijn Vader”, — men hoort haar dat nog zeggen. Maar zulk een dochter mocht het zeggen. Want als ze zei: „mijn Vader”, dan bedoelde ze meteen: „ons aller voorganger”.

Wij hebben voor dit leven grooten eerbied en blijven er ook om kerkelijke redenen, dankbaar voor.

K. S.

Ds Berkhoff over het woord „tempel”.

We meldten den uitgang van Ds Berkhoff uit de Chr. Geref. Kerk en zijn overgang naar de Herv. Kerk. We zeiden er niet veel van: de sprong is wel zoo groot, dat het betoog van Ds Berkhoff ten bewijze van zijn stelling, dat de sprong eigenlijk heelemaal geen sprong, maar een volmaakte daad-van-rust was, ons weinig indruk scheen te zullen maken.

Even glimlachten we, toen we lazen, hoe Ds Berkhoff het woord „tempel” afleidde van een Latijnsch werkwoord, dat „turen” zou beteekenen: waarmee dan dat „turen” (naar de wolken) als de daad der (advents)gemeente zou zijn gedemonstreerd (uit de taal der heidenen, wel te verstaan). We ontvingen van Dr G. J. D. Aalders daarover dit stukje:

In „De Standaard” van Dinsdag 3 October j.l. komt een stukje voor over het toetreden van Ds A. M. Berkhoff tot de Ned. Herv. Kerk, ontleend aan een vraaggesprek, dat het „Friesch Dagblad” met genoemden predikant had.

Het ligt niet in mijn bedoeling, om op de daar aangevoerde zaken in te gaan, doch op één passage uit het interview wil ik toch even wijzen.

Ds Berkhoff zeide daarin het volgende: „Gelijk echter Simeon met allen, „die de verlossing te Jeruzalem verwachtten”, bleven opgaan naar den tempel Gods, hoezeer ook gedeformeerd, om er, zooals het woord „tempel” (tu emplum van tuere = turen) uitdrukt, den Christus Gods te verwachten, zoo wenschte de echte

adventchristen het contact te behouden met de Kerk Gods om, haar mede toeberedend voor dien grooten Dag, den Heere Jezus op de wolken te verwachten”.

Met meer dan gewone verbazing heb ik de verklaring van het woord „tempel” gelezen.

Dat Ds B. de afleiding ervan niet weet, neem ik hem niet kwalijk, doch dat hij er dan toch maar één op den gis af geeft, ja er zelfs een heele beschouwing op grondt, dat is wel heel erg.

„Tempel” komt van het Latijnsche woord templum, welk woord komt van een wortel, die beteekent: afsnijden, afbakenen. Oorspronkelijk beduidde het de ruimte, die de Romeinsche augur (vogelwiche-laar) aan den hemel en op de aarde met zijn staf afbakende, waar binnen hij de vlucht der vogels waarnam, om daaruit op te maken of de voortteekens gunstig of ongunstig waren. Later wordt dan iedere heilige ruimte templum genoemd en zoo ontwikkelt zich daaruit verder de beteekenis van: heiligdom, tempel.

Het woord heeft dus met tuere (bedoeld is waarschijnlijk tueri) niets te maken.

Ieder Latijnsch woordenboek, dat op de hoogte van den tijd is, kan Ds Berkhoff de juiste verklaring geven.

Tot zoover Dr Aalders.

Ook „De Weeker” las wat Ds Berkhoff schreef, en vermeerde toen het aantal taalvernuttigheden met één: het blad kwam zoo te zeggen: turen, turen, tureluursch. Waarmee de zaak was afgedaan.

Hierboven evenwel vinden onze lezers een argument.

Overigens kent de bijbel het woord tempel niet, want het is nóch Grieksch, nóch Hebreeuwsch.

K. S.

„Punten van overeenkomst”. (I).

Onlangs had ik het genoegen, voor een vergadering te spreken over het onderwerp: Christus in de heilige geschiedenis. Thema der rede was ongeveer hetzelfde, als wat ik eens in „De Reformatie” vluchtig aanduidde in een drietal hoofdartikelen, ter besluiting van een jaargang, over het onderwerp: „Iets over de eenheid der „Heilsgeschiedenis” in verband met onze prediking” (met name over de z.g. „historische stoffen”, nrs 50, 51, 52 v. d. 11en jaargang).

In die causerie werd dus wederom als eisch van de Gereformeerde gedachte gesteld, dat men de prediking over historische stoffen niet zou maken tot een verkondiging van den mensch, doch van den Christus. Want Christus was immer „in” de heilige geschiedenis. Hij was er overal, in het Oude en in het Nieuwe Testament. Op welke wijze Hij dat was en is, dat zijn vragen, die hier nu verder niet ter zake doen. Genoeg zij, eraan te herinneren, dat vastgehouden werd aan de gedachte: dat ook in onze prediking over de „historische stoffen” van het Oude Testament de Christus viel te verkondigen, en niet de vrome mensch, en niet de bevinding, en niet de ervaring van de vromen in datgene, wat zij met die zeer bepaalde personen, die in het bijbelsch bericht optreden, gemeen hebben. Immers, die speciale personen hebben slechts daarom (in onderscheiding van duizenden anderen, die „eenzelfde” drama van strijd en zegepraal hebben doorleefd als zij) een plaats gekregen in het bijbelsch bericht, omdat God door hen, en in hen, en in hun tijd, iets gewerkt heeft, waardoor zij „onderscheiden” waren van al die anderen. Iets, dat voor hén alléén was, iets, dat hén alléén opgelegd werd. Iets, dat bij hén speciaal is, iets dat in de „kerk” niet generaal, doch individueel is, omdat elk oogeblik van den „dag des HEEREN” zijn eigen werk en zijn eigen plaats en zijn eigen speciale dag-verrichting heeft in den „dag des Heeren”, welke dag, zoo men weet, vele eeuwen doorloopt: hij is er immers van den „nachtend-stand” van het intreden der genade, tot aan de wederkomst van Christus toe. Slechts in zooverre dat speciale beteekenis had voor de volgende eeuwen, werd het opgeteekend.

De vergadering, bovenbedoeld, werd, dank zij de aanwezigheid van vele tot bespreking bereide hoorders, tegen het einde zeer interessant; immers, bij de volgende bespreking kwam er gelegenheid, op sommige dingen nog dieper in te gaan.

En nu ben ik zoo ongeveer, waar ik wezen wil.

Eén der sprekers toch bracht vragenderwijs het punt ter sprake van het aanwijzen, in de prediking, van „punten van overeenkomst” tusschen „bijbelheiligen” en Christus.

Men voelt, bij eenig nadenken, wel, waar de spreker heen wilde, en waar de moeilijkheid lag. Vooral ook, hoe men er in de practijk toe komt, een punt als dit aan de orde te stellen.

Want, wat dit laatste betreft: heel de vergadering was het er vrijwel over eens, dat óók de prediking over historische stoffen Christusprediking moet zijn. Dat men niet na het verhaal te hebben oververteld, altijd maar weer moet terugkeeren tot de vrome ziel. Als ik b.v. deze week in een niet-Gereformeerd blad lees, hoe, nota bene, de „diepe slaap”, dat bekende openbarings-middel Gods uit het Oude Testament, welke „diepe slaap” met geweld, en heelemaal niet door de schuld of de zwakheid van Abraham eens (blijkens Gen. 15) op Abraham „viel”, en die hem geschikt maken moest voor het ontvangen der in Genesis 15 beschreven Godsopenbaring, hoe, nog eens, die „diepe

slaap” v...
tatie”, ge...
ten ont...
middel in...
met datge...
kan, dan...
om, doch...
mers daa...
hams gee...
schrik en...
door mijn...
in die „a...
kan „ont...
zins(!) ga...
is of buit...
heb met...
gehoord...
zekeren...
mede „H...
langen da...
altaar, wa...
maar was...
maar ik v...
die de Ge...
de, — de...
immers „c...
weer ond...
Want B...
zielsdepre...
openbarin...
was, dien...
Gods Wo...
gehoorte...
Woord...
offervlees...
meer, en...
een nieuw...
meer heb...
zoo veel ee...
ik zie, hoe...
ciaal kw...
haald b...
in de gans...
zijn dienst...
een reeks...
van de ke...
Paulus va...
de zeer a...
hém volg...
voor ons...
zelf te voe...
Ook Paul...
alléén...
rings-ontv...
ander, en...
Kijk, te...
bijbelsche...
dat het an...
eerste de...
geloovigen...
was berei...
daarin op...
ham als...
VADER te...
mag word...
eenmaal v...
zinsverba...
maar ook...
zondig, als...
van KIND...
ondervinde...
daarop, dr...
in het ker...
noodig. Ik...
vader en i...
En dan is...
ziels-depre...
als een he...
dat „hemel...
Woord-ove...
mechanisch...
Dan word...
kweekte la...
VADER d...
dere span...
dat ik nu...
plukken m...
Zondag he...
terwijl ik...
doet in ker...
belijdenisse...
menschelijk...
mijn vader...
man lijden...
heel veel g...
thans wel...
bestel tot...
niet verzo...
gesmoorde...
wat hun va...
En precis...
van den ap...
teeren, wa...
beschikking...
Paulus, e...
één keer...
droeg, die...
lukkig niet...
mij, en voor

len met de Kerk
oor dien grooten
te verwachten".
heb ik de ver-
ezen.

t weet, neem ik
n toch maar één
eels beschouwing

he woord tem-
wortel, die betee-
nkelijk beduide-
gur (vogelwiche-
de met zijn stui-
der vogels waar-
voortekens gun-
lan iedere heilige
vikkelt zich daar-
dom, tempel.
bedoeld is waar

p de hoogte van
verklaring geven.

rkhoff schreef.
taalvernauwtig-
zoo te zeggen:
e de zaak was

ezers een argu-
rd tempel niet,
ebrenuwsch.

K. S.

or een vergade-
p: Christus in
rede was onge-
De Reformatie".
hoofdartikelen,
ver het onder-
Heilsgeschiede-
ng" (met name
rs 50, 51.

erom als eisch
steld, dat men
n niet zou ma-
mensch, doch
as immer „in“
overal, in het
ent. Op welke
ragen, die hier
noeg zij, eraan
erd aan de ge-
over de „histo-
Testament de
niet de vrome
dief de ervaring
j met die zeer
belsch bericht
rs, die speciale
onderscheiding
fde" drama van
fd als zij) een
cht, omdat God
d, iets gewerkt
iden" waren
n alléén was,
werd. Iets, dat
in de „kerk“
lueel is, om-
des HEEREN“
s en zijn eigen
den „dag des
t, vele eeuwen
den „achtend-
de, tot aan de
hts in zooverre
r de volgende

rd, dank zij de
g bereide hoor-
nt; immers, hij
gelegenheid, op
aan.
r ik wezen wil.
agenderwijs het
in de prediking,
komst" tus-

wel, waar de
moilijkheid lag,
k toe komt, een

de vergadering
ik de prediking
is prediking
haal te hebben
et terugkeeren
e week in een
nota bene, de
nbarings-middel
„diepe slaap“
de schuld of de
ns Gen. 15) op
geschikt maken
Genesis 15 be-
eius, die „diepe

slaap" van Abraham in een stichtelijke „medi-
tatie", geheel en al tegen alle theologische gedach-
ten omtrent den „diepen slaap" als openbarings-
middel in, dadelijk weer op één lijn gezet wordt
met datgene, wat zoo al ieder van ons overkomen
kan, dan keer ik het blaadje maar niet meer
om, doch leg het geërgerd weg. Wanneer ik im-
mers daar lees, dat (ook) mijn geest (gelijk Abra-
hams geest) als een onrustige zee kan golven, dat
schrik en donkerheid (denk aan Abraham) (ook)
door mijn ziel kan varen, maar dat ik dan midden
in die „zielsdepressie" (I) „een hemelsch bezoek"
kan „ontvangen", en ik dan den apostel eenig-
zins (I) ga verstaan: of het in het lichaam geschied
is of buiten het lichaam, ik weet het niet, maar ik
heb met mijn „ziels"oor" onuitsprekelijke dingen
gehoord, — dan mag de meditator verder mij ver-
zekeren, dat dat „Godsgeheimenissen" zijn, waar-
mede „Hij Zijn kinderen verrast, die den ganschen
langen dag gewacht hebben bij het offer, bij het
altaar, waar zij de roofvogels niet konden weggagen,
maar waar de Heere ze voor ons wegjaagt", —
maar ik verklaar dan, dat de „Godsgeheimenissen",
die de Genesis-schrijver mij doorzichtig maken wil-
de, — de openbaring is volgens Gereformeerden
immers „doorzichtig" — hier door menschevonden
weer ondoorzichtig gemaakt zijn.

Want het was van Abraham heelemaal geen
zielsdepressie, doch een heel zegenrijke, genadige
openbaringsslaap. Tóén, toen er nog geen Schrift
was, diende deze als middel tot ontvangst van
Gods Woord. Ik heb anno 1933 NA Christus' ge-
boorte dien slaap niet meer nodig: ik heb het
Woord. En ik heb geen altaar meer, en geen
offervleesch, dat roofvogels kunnen wegpikken
meer, en geen verbonds-sluiting ter inleiding van
een nieuwe fase van het verbond der genade
meer heb ik te wachten. Dat was voor Abraham,
zoo veel eeuwen vóór Christus. Ik bedroef me, als
ik zie, hoe hier datgene, wat voor Abraham spe-
ciaal kwam, en later nimmer weer her-
haald behoeft te worden, bij niemand
in de gansche wereldgeschiedenis, wijl het immers
zijn dienst gedaan had, thans werd bedolven onder
een reeks van generaliserende repetitie-dingen
van de kerk. En en passant kreeg dan ook nog
Paulus van dat oneerbiedige werk te lijden, want
de zeer apàrte openbaringsweg, dien God met
hem volgde, wordt nu óók al hier voorgesteld als
voor ons allen „eenigzins" (de schrijver schijnt
zelf te voelen, dat het mank gaat) af te wandelen.
Ook Paulus, gelijk Abraham, is dus van het hem
alléén gegevene beroofd, en moet zijn openba-
rings-ontvangenissen met mij deelen, en met een
ander, en met iedereen in de kerk.

Kijk, tegen dergelijke ontkrachtelingen van het
bijbelsche verhaal voelde nu heel die vergadering,
dat het anders moet. Dat Abraham niet maar de
eerste de beste geloovige is, maar de „vader" der
geloovigen, werd onmiddellijk toegegeven, en ieder
was bereid, de consequentie te aanvaarden, die
daarin opgesloten lag: dat n.l. datgene, wat Abra-
ham als VADER ondervinden moest, om mijn
VADER te WORDEN, dus heelemaal niet door mij
mag worden overgedaan: in een gezin zijn nu
eenmaal vader en kinderen, en binnen het ge-
zinsverband is het niet alleen volmaakt overbodig,
maar ook volmaakt onmogelijk, ja zelfs, volmaakt
zondig, als een kind, dat in het gezin de plaats
van KIND gekregen heeft, doen wil, wat de VADER
ondervinden moest, om vader te worden. Let men
daarop, dan heb ik in MIJN positie als KIND
in het kerk-gezin volstrekt niet dien „diepen slaap"
nodig. Ik mag hem niet eens begeeren: vader is
vader en ik ben nu eenmaal kind in het kerk-huis.
En dan is het meteen uit met de fabel van die
zielsdepressie, die dan min of meer gekijkt wordt
als een heel móóí ding. En dan is het óók uit met
dat „hemelsche bezoek", zoomaar pardoes, zonder
Woord-overgang binnentuinmelend, acunt, abrupt,
mechanisch, in mijn „zielsdepressie". En zoo voort.
Dan wordt Abraham tot het vaderschap opge-
kweekt langs den speciaalsten weg van den
VADER der geloovigen: bijzonder lijden, bizon-
dere spanning, openbaringsslaap, terwijl ik, om-
dat ik nu eenmaal kind ben, de vruchten daarvan
plukken mag, laat ons zeggen hierin: dat ik a.s.
Zondag heel rustig in mijn kerkbank zitten mag,
terwijl ik een dominee heb, die preekt, die het
doet in kerk-verband, in gemeenschap met kerk-
belijdenissen, kerk-formulieren, rustig ingedachte
menselijke begrippen, leer-proza. Dat alles had
mijn vader Abraham nog niet, en o. — hoe die
man lijden moest om vader te worden over zoo
heel veel geloovigen! Maar ik, — ik heb dat alles
thans wél, want ik behoor door Gods genadig
bestel tot die miljoenen kinderen, die God heusch
niet verzoeken mogen met de onstichtelijke half-
gesmoorde bede, of zij nog eens mogen beleven,
wat hun vader beleefd heeft.

En precies zóó staat het nu ook met de visioenen
van den apostel Paulus. Die heb ik niet te repe-
teeren, want daarvoor moest immers, krachtens
beschikking van den Kurios, den Heer der kerk,
Paulus, die apostel was, en dus een maar
één keer in de wereld optredend ambt
droeg, die zenuwspanning ondergaan, die mij ge-
lukkig niet opgelegd wordt, terwijl hij daarna voor
mij, en voor mijn kinderen, en voor mijn dominee,

en voor heel de luisterende gemeente van aan-
staanden Zondag brieven-in-proza schrijven moest,
die men in de kerk eerst vóór-lezen, en later over-
en nóg eens over-lezen kon, en die men nu tegen-
woordig uitleggen mag in Kampen en in Amster-
dam voor het volk, dat uit het kindschap leeft, en
dat niet zoo dwaas is, vandaag de Apostolischen
te bestrijden, die beweren, dat het apostelambt
nog altijd herhaald worden moet, en mórgen
met die Apostolischen onbewust mee op weg te
gaan, in de ondoordachte bewering, dat men nog
eens de extase moet doorleven, die Paulus, puur
en alleen, om Jezus' apostel voor alle geslachten
te kunnen zijn, had te verduren, krachtens de
speciale plaats, die hij, als mijn apostel, in onder-
scheiding van mij, te bekleeden had in de groote
gemeente van Abrahams kinderen, in de gemeen-
schap der kerk.

Men moet hier wél onderscheiden. En niet ver-
algemeenen, wat God speciaal gemaakt heeft. Ik
ben er trouwens zeker van, dat de meditator van
daareven bijzonder schrikken, en misschien wel
den dokter telefoneeren zou, als in zijn gezin
iemand nu heusch datzelfde kreeg, als Paulus,
toen hij zijn visioenen had, of als Abraham met
zijn „diepen slaap". Heusch, de dokter kwam daar
zeker bij te pas. Laat dus zulke redeneeringen
maar over aan Roomschen, met hun Lourdes,
Könnersreuth, Beauraing; maar voed Gereformeer-
den op met gereformeerde gedachten.

K. S.

Justus-commissie Rotterdam-Delfshaven.

Bovengenoemde Commissie geeft hiermede ken-
nis, dat ze op zichzelfstaande personen, belijdend
lid of doophid der Geref. Kerken, die zich te
Rotterdam-Delfshaven vestigden of willen vestigen,
gaarne helpt met raad en daad in den meest uit-
gebreiden zin.

Ook ouders of verzorgers worden gaarne met
raad of inlichtingen gediend.

De Commissie bezit een adres-lijst voor huisves-
ting in Geref. gezinnen. Bovendien helpt ze om
contact te krijgen met Kerk, catechisatie, alle chris-
telijke verenigingen en onze pers.

Het doel is, zoowel aan vrouwelijke als manne-
lijke personen hulp te bieden bij de vestiging
in dit stadsdeel, om zoo de gevaren van 't stads-
leven te bestrijden.

Bij de samenstelling der Commissie, die namens
den Kerkeraad geschiedde, is hiermede rekening
gehouden.

Het correspondentie-adres is: E. BERSMA, 172 b
Schiedamscheweg, Rotterdam-West.

K. S.

„Gods goochelaartjes", door Augusta de Wit.

II.

Op het slot van het vorige artikel citeerde ik
uit „Gods Goochelaartjes" het woord, dat de
Schrijfster in den mond legt aan Herman Schepers,
den muzikalen zwerper, en dat de levenshouding
predikt, die naar de opvatting van Augusta de
Wit de eenig juiste is: „eenvoudig leven, zooals
de natuur het wil, arbeid van elk voor allen en
van allen voor elk". Dat is de echte levenswijze
naar het gevoelen der Schrijfster. Want als men
zoo leeft, vloeit alle zelfzucht en materiële be-
geerte weg en bloeit op de waarachtige mensche-
lijkheid.

Met het aanhalen van dit woord ben ik als-
vanzelf gekomen bij het boek, dat in het bijzonder
onze aandacht heeft. Om het in zijn wezenlijkheid
te zien, moesten we het plaatsen tegen den achter-
grond van de geheele werkzaamheid der Schrijf-
ster, zooals in het vorige artikel, zij het dan ook
slechts schetsmatig, geschiedde. En dat het ons
noodzaakt te gaan naar een afgelegen plekje van
het literair gebied zal hopelijk onze belangstelling
nu niet meer schaden.

* * *

Het eerste dat ons opvalt is de titel „Gods Goo-
chelaartjes".

Haast klinkt die profaan en zonder meer begrip-
pen we dien ook niet.

Maar na het lezen van slechts enkele bladzijden
weten we, dat de Schrijfster daarmee allereerst
bedoelt de vlinders, die zich vermeen in het zon-
licht, en dartelend fladderen van bloem tot bloem,
om hun begeerte te zoeken en te vinden. Ze zijn
de dragers van vreugde en licht, symbolen van de
onzelfzuchtige liefde, die in hun genieten arbeiden
en in hun arbeiden genieten.

En, als steeds het natuurleven betreffend op de
mensen, ziet dan verder de Schrijfster als die
vlinders de dichters en de denkers en de kunste-
naars, blijde Goochelaars Gods ook, naar wie,
zooals zij het uitdrukt, „overal de menschen hooren
en zien en riechten het moedeloos voorovergezakte
hoofd weer op en gaan met lichtere schreden naar
hun werk van iederen dag". Die menschen zijn

het, die het ideaal van de Schrijfster vervullen;
„bij een leven van uitersten eenvoud het besteden
van alle krachten aan het welzijn van allen".
De benaming Goochelaars Gods ontleent ze aan
Franciscus van Assisi, die, naar ze schrijft op
blz. 129, „Joculatores Dei, goochelaars Gods noemde
„zijn broeders, toen hij hen met den bedelnap en
zijn Lofzang van de Zon de sombere, gevaarlijke
wereld inzond. Als de goochelaars, potsenmakers,
liedjeszangers, die langs de deuren gingen om een
bete broods, een dak voor den nacht, een afgelegd
kleedingstuk als loon voor de kleine vreugden die
zij brachten aan de bedrukte menschen, bang
onder den haat van allen tegen allen... wilde hij
dat zijn Mindere Broeders van deur tot deur zou-
den gaan met een weinigje vreugde. Maar die
vreugde zou voorspel zijn van de vreugde in der
eewigheid".

Als die broeders van Franciscus ziel zij dan de
dichters en denkers en kunstenaars van het heden.
Want, hoor het haar zeggen, „de geheele mensche-
heid brandt van verlangen naar het eindelijke heil;
naar liefde, naar vrede, naar geluk des harten.
De geheele menscheheid zucht in ellende en vrees
voor ellende nog erger. En niemand die uitkomst
weet van al diegenen, die uitkomst beloofden; noch
de staatslieden, noch de mannen van de weten-
schap; ieder nieuw verbond, dat de staatslieden
sluiten, maakt van alle niet-verbonden vijanden,
en iedere ontdekking en uitvinding die mannen der
wetenschap doen, vermeerdert de macht van
dooden en vernielen. Zij alleen weten raad, die
niet macht en bezit, maar liefde willen. Zij zijn
onze heiligen, die gevers van goeden raad van van-
daag, die werkers aan de samenleving, die een
leven in broederschap, in arbeid en eenvoud willen.
Zij hebben alle zelfzucht van zich gedaan, zij leven
niet langer hun eigen leven, maar het leven van
de menscheheid; en dat is het wezen der heiligheid.
En zij doen wonderen. Want zij beuren anderen uit
het geringe leven op in dat groote en dat is het
wezen van het wonder".

Tot zoover het citaat, dat niet alleen den titel
van het boek verklaart, maar ook de grondge-
dachte aangeeft, een grondgedachte die de kleine
tovenaars, de vlinders, in haar hebben gewekt.

Op de fijnzinnige wijze, die we van haar kennen,
houdt ze heel het boek door die tweërlei betee-
kenis vast van het joculatores dei, Gods goochela-
artjes: vlinders en menschen, vlinders als zinne-
beelden van de ziel, en menschen, die deze sym-
bolen hebben verstaan en anderen hebben doen
verstaan.

* * *

De bundel bevat drie verhalen.

Het eerste is dat van den 17-eeuwschen Rum-
phius, die, als dienaar der Compagnie naar Indië
was gegaan, maar weldra zich aangetrokken ge-
voelde tot het bestudeeren van de natuurwonde-
ren van Ambon, zijn eiland. Heel zijn leven wijdde
hij daaraan, tot schade van zijn positie, want
de Compagnie had heel ander werk voor hem; tot
schade ook van zijn lichaam, want het altijd-
door strakke kijken op de wonderen van het
zonneland verblindde hem de oogen. Maar zijn
liefde voor het schoone en rijke en de haristochi
van het weten en begrijpen wonnen het van alle
bezwaren. Zelfs toen hij blind geworden was en
een hulpbehoevende invalide, bleef hij onderzoe-
ken, voorzichtig tastend, en meer nog dan te voren
leefde hij met heel zijn ziel in de wereld van het
schoone. Aan de talloze vlinders, de koraalstrui-
ken, de kleine vischjes, de monsterlijke krabben,
de vervaarlijke schaaldieren, aan al het levende
van de zee en van het land gaf hij namen naar
hun grootte en kleur, naar hun geaardheid en
levenswijs. En de resultaten van dien moeizamen
arbeid legde hij vast in zijn met zorg geschreven
boeken. Een joculator Dei! die door liefde tot
het schoone gedreven werd en dat ideële zon-
der gewin van oneindig meer waardij achtte dan
den materiëlen rijkdom, die hij had kunnen ver-
werven.

De Schrijfster, die op Ambon vertoefde en de
natuurschatten zag, dacht aan dezen mensch en
zijn tijd. En ze maakte de slotsom van die over-
wegingen aldus: „Daarginder blinkt Fort Victoria
met zijn vergeefsche muren; daarginder, onken-
baar in groen, ligt Rumphius' graftuin, waar wat
eenmaal zijn versleten en afgelegd levensgewaad
was is veranderd in geboorte en bloemen. Maar
die den tuiden dag geweldig beheerschte, de al-
machtige Compagnie, is vervallen en vergaan. En
Rumphius leeft pas nu ten volle..."

De verklaring van deze tegenstelling lag voor
haar voor de hand: hij had gezocht en gevonden
het meest wetenswaardige en het meest begeerens-
waardige van alles: het leven zelf. En het was de
liefde die hem deed vinden.

Weggegaan van Rumphius' graftuin vond de
Schrijfster zijn evenbeeld uit het heden in een
ouden Fransman, die in ondoofbare liefde voor
de natuur en haar heerlijkheden een goede toe-
komst en een gemakkelijk gewin had verlaten om
in armoede alléén voor zijn ideaal te leven. Ook
weer een van die joculatores Dei dus, die het
zegt: „ik heb de oogen maar open te houden om
altijd door mooie, om telkens weer nieuwe dingen
te zien" en „geld heeft voor mij geen betekenis".